

Atypisk år gav alligevel nye svar på bekæmpelse af græsukrudt

Konklusionen efter første år med Græsukrudtspionererne er, at de mest effektive tiltag mod græsukrudt hos de 10 landmænd har været direkte såning, falsk såbed, udsat såtidspunkt, stor konkurrenceevne fra afgrøden - og så at vårsæd er vigtigt, men ikke kan stå alene.

Af Carsten Fabricius, landskonsulent, Seges innovation

I artikelserien om Græsukrudtspionererne har vi gennem sæson 2023 beskrevet de udfordringer, som agerrævehale og italiensk rajgræs giver hos 10 landmænd. De fleste har nedsat effekt af ukrudtsmidler i foråret, og er derfor alle i gang med at bruge flere andre tiltag som løsninger.

IPM-værkstøjskassen er i spil, og der skal drastiske tiltag til. At få et lavt græsuk-

rudtstryk kræver mange små hamre, der i kombination vil give effekt.

Afgrødevalg er vigtigt

Alle landmændene har oplevet, at mange års vintersædsdyrkning har opformeret græsukrudtet. Derfor har temaet om sædskifte og afgrødevalg været gennemgående.

Landmændene vil helst dyrke vinterhvede, fordi de er udfordret af lerholdige jorde. Dog har alle deltagerne erkendt, at der skal sædskifte til,

Frøpulje-management

- Frøpulje-management er en måde at tænke i helheder for at kunne iværksætte de rette tiltag mod græsukrudt.
- Frøspildet skal minimeres og kendskabet til tidligere års spredning er vigtigt.
- Du kan via QR-koden se en video om det i praksis.

men er på hver sin måde udfordret af vårsædsdyrkning.

Den svære lerjord på Mors og ved Randers fordrer ikke vårsæd, mens deltagerne på Sjælland har mere bekvemme jordtyper til vårsæd. Hos stort set alle er der afprøvet en vårsædsløsning med enten vårbyg eller andre vårafgrøder. Men i 2023 blev vårsæden også udfordret af forårstørke. I forsøgene er der opnået bedre udbytter end forventet i vårsæd i år.

Helt gennemgående kan

Det kræver stor planlægning at ville vise IPM-strategier i praksis. Det kræver kendskab til frøspild, forhistorien og brug af vækstkassen i praksis. Derfor har de involverede konsulenter, landmænd og Seges Innovation ofte været i marken og tilpasse strategierne.

vårsæd alene dog ikke løse græsukrudsudfordringen.

Det skal kombineres med andre IPM-tiltag. Vi har fået bekræftet en vigtig pointe, som diskuteres meget. I vårsæd er antal aks meget mindre og giver markant mindre frøspild.

Minimal jordbearbejdning

Udgangspunktet for de 10 landmænd er vidt forskelligt. Nogle pløjer og andre praktiserer pløjefri dyrkning. Flere har dog eksperimenteret med pløjefri dyrkning uden at anvende et korrekt sædskifte, og det har betydet stor opformering af græsukrudt.

Nogle har iværksat strategisk pløjning, hvor det store frøspild er blevet placeret på furebunden. Men ofte er det pløjefri system udført med dybdeharvning, og dermed

er græsukrudsfrø opblandet i hele pløjelaget.

Det er dog tankevækkende, at vi allerede efter første år med brug af målrettet jordbearbejdning har kunnet se forskelle mellem behandlinger. Optælling af græsukrudt har vist, at direkte såning kan håndtere selv store bestande af græsukrudt. Hos to af deltagerne med agerrævehale viste direkte såning af vinterhvede meget stor effekt - og det blev også vist hos to med rajgræsproblemer. Det var tydeligt, at der kun skete en fremspiring af græsukrudt i sårillen og ikke i den upåvirkede jord mellem sårækkerne. Der blev brugt glyphosat før såning mod tidligere fremspiret græsukrudt.

En brat overgang til Conservation Agriculture kan

De små hamre skal kombineres:

For at opnå succes mod græsukrudt skal IPM-værktøjerne kombineres. Her er et par succesfulde eksempler:

- I et forsøg så vi falsk såbed og udsat såtidspunkt give stor effekt i vintersæd.
- I vintersæd ved vi, at udsat såtidspunkt giver større effekt af efterårsmidlerne.
- I vårbyg sikrer god etablering og tætte marker stor konkurrence mod ukrudt.
- Minimal jordbearbejdning sikrer lav fremspiring sammen med udsat såtidspunkt.

være udfordrende for udbyttet - men tabet fra græsukrudt vil overgå dette tab. Vi har lært, at direkte såning er én af de mere effektive hamre til at minimere fremspiring af græsukrudt.

Falsk såbed er effektivt

På Langeland viste to af forsøgene effektiviteten af falsk såbed. Den ene landmand pløjede tidligt og pakkede jorden i efteråret. Agerrævehalen spirede frem og blev nedvisnet i foråret. En anden landmand harvede gentagne gange før såning for at tømme frøpuljen. Og i efteråret 2023 afprøver han "såning" i efteråret uden korn og først såning til foråret.

I det sønderjyske og på Sjælland har konsulenterne også afprøvet falsk såbed med succes, både mod rajgræs og agerrævehale. Falsk såbed er derfor også en vigtig hammer at anvende for at få god effekt mod græsukrudt. Men skal kombineres med andre tiltag.

Det falske såbed er særlig god til at nedbringe frøpuljen, da de fremspirende frø i det falske såbed fjernes. Men husk, at der ikke må ske et nyt frøspild i nye afgrøder. Falsk såbed giver også mindre fremspiring i den såede afgrøde.

Udsat såtid i vintersæd

Skal der være mindre græsuk-

rudt, skal såtidspunktet i vintersæd i efteråret udsættes. For tidlig såning giver stor opformering af græsukrudt. Vi er dog udfordret af opfyldelsen af efterafgrødekrav.

Vi viser klart i projektet her, at udsat såtid har været en sikker metode for landmændene til at få etableret hveden godt i efteråret. Vi har set i praksis, at udsættes såtidspunktet med 14 dage, så halveres græsukruds-mængden. Alle landmændene har sået senere, end man normalt ville gøre - og med stor succes. Udsat såtidspunkt er altså i sig selv en meget effektiv IPM-hammer. Størst effekt opnås dog i kombination med andre tiltag.

Konkurrenceevne

Et af de mest overraskende effekter i projektet var at se og opleve afgrødernes konkurrenceevne mod græsukrudt som et IPM-værktøj.

Vi har set fantastisk god effekt af en veletableret vårbygmark mod agerrævehale. Der blev stort set ingen aksebærende strå og dermed et meget lavt frøspild.

Der er afprøvet med øget udsædsmængde i både vinter- og vårsæd, og det giver også en god effekt og konkurrence mod græsukrudt.

Frøspild skal stoppes

De 10 landmænd er igen og igen blevet fortalt, at succesen i projektet er at stoppe frøspildet. Det er udgangspunktet for at kunne håndtere græsukrudt i fremtiden. Det har været god læring for alle at jage minimalt frøspild i stedet for kun at fokusere på udbytte.

I 2024-sæsonen kommer vi forhåbentlig til at se mange gode effekter af det i praksis. Vi har faktisk også erfaret, at ukrudtsmidler er sidste valgmen stadig en vigtig hammer.